

vprašanja poročstva kolikor je le mogoče hitro urediti tudi zakonsko. Načelno pa naj bi bila zvezna uprava za gozdove zainteresirana za to, da bi v sodelovanju z društvi ali skupnostmi poskrbela za dostopnost še več poti za gorske kolesarje. »Smo tik pred tem, da se bo predrl visok nasip,« pravi Ramsauer in se tega boji, ker je mogoče pričakovati velikansko povečanje številna gorskih kolesarjev.

ISKANJE ČRNIH OVC

Samo v Avstriji so samo lani prodali 170000 dvokoles, s katerimi se je mogoče voziti po naravi in ne le po cestah in poteh. Zdaj pre-

IVANKA JALEN: »NA DOLIČU JE KOT PRED FIGOVCEM!«

MANJ SMETI V GORAH?

DRAGICA MANFREDA

Vsak oskrbnik ima svojo zgodbo, tako- tudi glede smeti. Medtem ko se oskrbnik v Vodnikovem domu na Velem polju **Stanko Medja** še vedno jezi nad nemarnostjo planincev, ki puščajo smeti ne le okrog doma in pod skalami, pač pa tudi pod posteljami in po kotih spalnic, pa **Jalnova Ivanka**, naša stara znanka z Doliča, kjer je oskrbnica, govori o planincih bolj spravljivo. Po 13-letnih izkušnjah na Doliču namreč ugotavlja, da puščajo planinci letos manj sledov za seboj. Morda zaradi številnih akcij in opozorilnih tabel, s katerih jih opozarjajo, naj odnesejo svoje smeti v dolino. Morda pa se je ozaveščenost planincev počasi vendarle dvignila na višjo stopnjo.

Kljub tem spodbudnim znamenjem pa moramo dodati, da smo po svojem zadnjem potepanju v gorah odkrili cela majhna smetišča: na vrhu Hribaric nad Doličem smo, recimo, našli pod skalami ničkoliko pomečkanih konzerv piva, praznih konzerv rib in paštete, planincem pa je bilo očitno pretežno nositi celo polivinilaste vrečke. Resnici na ljubo je treba povedati, da so nekateri svojo kramo vendarle prinesli tudi čez Hribarice, pa so se je potem znebili kar v prvem ali drugem Triglavskem jezeru, ki je polno pločevinastih in plastičnih - torej neuničljivih - odpadkov.

KOPALNICA V RJAVI MLAKI

Ker na Doliču ni vode, vročina pa je neusmiljena, so si planinci, zlasti pa planinke, kopalnico omislili kar v enem izmed prvih Triglavskih jezer, kjer so si veselo šamponirali glave in milili zagorela telesa. Ni kaj, užitek je brez dvoma popoln!

Pa se vrnilo nazaj v obnovljeno in res lično

mišljujejo o tem, če naj bi gorski kolesarji prispevali kaj za urejanje poti, podobno kot plačujejo z nakupom smuči ponekod posebne davke za ureditev tekaških smučin. Generalni direktor gozdne uprave poleg tega zahteva, naj bi uvedli za gorska kolesa registrske tablice, da bi tako lahko natančno in hitro našli črne ovce.

Prvi otipljiv rezultat sodelovanja med Planinsko zvezo in Upravo za gozdove je v Avstriji propek za gorske kolesarje. Pod geslom »Z uvidevnostjo je vse mogoče« so oblikovana pravila obnašanja za gorske kolesarje in zahteve do odgovornih politikov. Zdaj so na vrsti pravna vprašanja in načrtovanje mreže poti za gorske kolesarje, seveda pod ekološkimi vidiki.

Oskrbnica Koče na Doliču Ivanka Jalen iz Žirovnice

urejeno kočo na Doliču! Da je takšna, kakršna pač je, gre zasluga matičnemu Planinskemu društvu Gorje in predvsem oskrbnici **Ivanki Jalen** iz Žirovnice, ki vodi Dolič že 13 let. Letos, ko so kočo obnavljali, so jo nekateri obrtniki imenovali po bohinjino kar »ta prstjena Ivanka«, saj jim je med obnavljanjem neprestano stala za hrbtom s polnimi žepi žebeljev in s kladivom v rokah - za vsak primer, če bi bilo treba pokazati, kako se bolje pribije dilca...

Ivanko smo našli v lepo urejeni, snežno beli kuhinji, kjer je med planince razporejala 152 postelj. To kajpak ni malo, kljub temu pa je kakšen ali še raje kakšna planinka tudi vzrojila nad njo, če z ležiščem ni bila zadovoljna. Vendar gospa Ivanka ne bi bila oskrbnica v tako trdih naravnih pogojih, kot so na Doliču, če ne bi imela tudi močnih živcev. Pa je kljub temu potarnala: »Saj vendar želim vsem planin-

Oskrbnica na Doliču je skoraj udomačila celo nezaupljivo-
ga kozoroga, ki se večkrat povsem približa koči

Foto: Matija Mordej

cem samo kar se da ustreči! Seveda pa morajo
vedeti, da Dolič ni hotel v Ljubljani.«

TUDI BREZ VODE SE DA

Zapletov ter improvizacij na več kot 2000 metrih
nadmorske višine seveda ne manjka. Na Doliču
ni vode, sedaj pa je neuporaben tudi rezervoar.
V njem so se pojavile razpoke, pa tudi plošča
na vrhu je zaradi mraza pozimi razpokala. Ob
našem obisku so čakali na material za obnovo
rezervoarja, ki naj bi bil urejen šele septembra.
Dotlej pa se bo treba seveda znajti. Posteljnino
vozijo v pranje v dolino s helikopterjem, lani, ko
helikopter zaradi vojnih razmer ni smel voziti,
pa so na Dolič nosači znosili kar 1500 kilogra-
mov tovora.

Umetno poledenela stena

V francoskem Mevlanu si je podjetje Alp'roc
(med drugim izdeluje tudi umetne smučar-
ske steze) v sodelovanju s Charlet-Moser
kar nekaj mesecev prizadevalo uresničiti
svoj novi izum: prototip umetno poledenela
stene.

Gre za šest metrov visok zid, ki vsebuje tri
do štiri tone izredno trdega ledu. Poseben
aparatus pod napetostjo 380 voltov (na izpare-
vanje zraka) črpa glikol na kovinske plošče,
ki delujejo kot toplotni pretvorniki. Z vodo se
razprši po zgornjem delu strukture, steče po
površini in se postopoma zaledeni. Tempe-
ratura ledu na kovinskih ploščah je -21 sto-
pinj Celzija, na površini pa med -5 do
-6 stopinj Celzija. Pri zunanji temperaturi
24 stopinj se na ta način naredi 25 centime-
trov debela plast ledu. Sistem deluje tudi pri
temperaturah 30 do 35 stopinj Celzija.

Stena se lahko razstavi in je prenosljiva.

Ivanka Jalen ima Dolič rada, saj sicer ne bi 13
let vztrajala v tej visokogorski postojanki. Kljub
temu je njena tiha ljubezen kočja Planika pod
Triglavom: »Koča se res ne more primerjati z
Doličem,« pravi, »toda razgledi s Planike so
nebeško lepi. Vidi se velik del Slovenije, ki je
ob zvezdnatih nočeh kot na dlani. V resnici me
vleče na Planiko, kjer enako kot na Doliču
gospodari prijateljica **Marica** Okršlar <

Ali bomo torej Ivanko prihodnje leto srečali v
Planiki? Da jo bomo srečali na dva tisoč metrih,
o tem sploh ne dvomimo, saj jo maja ali najka-
sneje junija zagradi nostalgija za gorami, ki se
ji ne zna upreti. Ivanka Jalen je kot ptica
selivka, zasvojena z gorami, pa četudi ji te
prinašajo same skrbi. To ima v krvi - po mami
Heleni Medja in dveh tetah - vse tri so bile
znane oskrbnice v naših gorah ...

Razsvetljuje jo 460 optičnih vlaken. Naprava
je tudi ekološko neoporečna.

Uradna predstavitev je bila konec septem-
bra 1991 na sejmu v Chambervju, pred
začetkom prodaje pa so predvidene še šte-
vilne predstavitve v večjih francoskih me-
stih.

A L V

